

รายงานผลการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ 2566
โครงการ “รักษน้ำเพื่อพระแม่ของแผ่นดิน” พื้นที่ลุ่มน้ำของ

ดำเนินการโดย
สถานีพัฒนาที่ดินแม่ฮ่องสอน สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 6
กรมพัฒนาที่ดิน
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

โครงการ “รักษาน้ำเพื่อพระแม่ของแผ่นดิน” พื้นที่ลุ่มน้ำของ

1. หลักการและเหตุผล

พระราชเสาวนีย์ ในวโรกาส สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง เสด็จพระราชดำเนินเพื่อทอดพระเนตรการดำเนินงานโครงการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และทรงเยี่ยมราษฎรในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน เมื่อวันที่ 3-5 มีนาคม พ.ศ. 2549 ทรงมีพระราชเสาวนีย์ โดยมีหน่วยงานต่างๆ ที่เฝ้ารับเสด็จ เกี่ยวกับการพัฒนาอาชีพการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติบนพื้นที่สูง ความเป็นมาว่า “...**รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีความสำคัญมาก เพราะต้องรับผิดชอบดูแลเรื่องอาหารและแหล่งน้ำ ซึ่งหมายถึงรับผิดชอบชีวิตของคนทั้งหลายให้อยู่ดีมีอาหารกินอย่างปลอดภัย ต้องช่วยกันดูแลรักษาอย่าให้มีการตัดไม้ทำลายป่ามากขึ้นเหมือนปัจจุบัน...**” ทรงห่วงใยสภาพป่าต้นน้ำลำธาร โดยทรงมีพระราชประสงค์ที่จะให้พสกนิกรที่อยู่อาศัยบนพื้นที่สูงได้ตระหนักถึงความสำคัญของต้นไม้ น้ำ และดิน ซึ่งเป็นแหล่งต้นน้ำลำธารและให้พสกนิกรเหล่านั้นสามารถดำรงชีพอยู่กับป่าได้อย่างเหมาะสมและยั่งยืน

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์จึงได้จัดตั้ง โครงการ “รักษาน้ำเพื่อพระแม่ของแผ่นดิน” ขึ้นเพื่อสนองพระราชเสาวนีย์ของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ข้างต้น มีลักษณะเป็นโครงการที่ดำเนินการแบบบูรณาการทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม โดยดำเนินการร่วมกันระหว่างหน่วยงานต่างๆ ได้แก่ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงมหาดไทย ผู้ว่าราชการจังหวัดในพื้นที่โครงการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่างๆทั้งในระดับส่วนกลางและระดับพื้นที่ ในการสนับสนุนและร่วมมือกับชุมชนในพื้นที่เป้าหมายเพื่อดำเนินการพัฒนาตามแนวพระราชเสาวนีย์ข้างต้น

พื้นที่ลุ่มน้ำในภาคเหนือตอนบนเคยเป็นป่าที่อุดมสมบูรณ์ มีภูเขาสูงชันเป็นแหล่งที่กักเก็บและปลดปล่อยน้ำที่สำคัญที่สุด เป็นพื้นที่ที่มีฝนตกชุกในช่วงฤดูฝนประกอบกับมีลักษณะภูมิอากาศ ลักษณะภูมิประเทศ คุณสมบัติดินที่เหมาะสมต่อการปลดปล่อยน้ำให้แก่พื้นที่รับน้ำทั้งตอนบน ตอนกลาง และตอนล่าง เป็นประโยชน์ต่อการเกษตรทั้งการอุปโภคและบริโภค การทำการเกษตร และกิจกรรมอื่นที่สำคัญ มีพืชพรรณ ดิน น้ำ ป่าไม้และลักษณะกายภาพอื่นๆ ภายในลุ่มน้ำประกอบด้วยชนิด ปริมาณในสัดส่วนที่เหมาะสม ก่อให้เกิดความสมดุลของระบบนิเวศในพื้นที่ลุ่มน้ำเสมอมา

แต่ในช่วงหลายปีที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบัน ทรัพยากรดิน น้ำ ป่าไม้ของประเทศไทยในทุกภูมิภาค ได้ถูกทำลายเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งพื้นที่ต้นน้ำลำธาร ทำให้คุณภาพของระบบนิเวศลุ่มน้ำที่เคยปกคลุมด้วยพืชพรรณ เสื่อมโทรมลงในเวลาอันรวดเร็ว ก่อให้เกิดอุทกภัยและภัยพิบัติอย่างฉับพลัน สร้างความเสียหายทั้งชีวิตและทรัพย์สิน และนับวันจะทวีความรุนแรงขึ้นทุกๆปี ทั้งที่ภูมิภาคนี้เคยปลอดภัยจากภัยเหล่านี้มากที่สุด

สิ่งที่เป็นสาเหตุเร่งให้เกิดเหตุการณ์เหล่านี้ หากจะมองภูมิภาคจากภาพถ่ายทางอากาศ พบว่าพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นภูเขา มีป่าไม้หลายประเภทที่มีความอุดมสมบูรณ์เป็นแหล่งต้นน้ำลำธารของประเทศไทย พื้นที่ดังกล่าวถูกใช้ไปเพื่อการเพาะปลูก ทั้งกะหล่ำปลี ข้าวโพด ข้าวไร่ กระเทียม และที่สำคัญมีการบุกรุกทำลายป่าของประชาชนในพื้นที่และนายทุนลักลอบตัดต้นไม้ และบุกรุกในบริเวณพื้นที่ต้นน้ำอยู่ตลอดเวลา ทำให้พื้นที่รกร้างว่างเปล่า และพื้นที่เพาะปลูกไม่สามารถกักเก็บน้ำได้ เมื่อฝนตกในปริมาณมาก ๆจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้น้ำป่ามีความรุนแรงสร้างความเสียหายให้กับพื้นที่ที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ราบลุ่มเป็นอย่างมาก

ในพื้นที่ลุ่มน้ำย่อยน้ำของ ลุ่มน้ำสาขาน้ำปาย ลุ่มน้ำหลักแม่น้ำสาละวิน มีลักษณะภูมิประเทศสูงชัน เกิดการชะล้างพังทลายของดินสูงและรุนแรง ประกอบกับราษฎรของหมู่บ้านมีหลายชาติพันธุ์ทั้งคนเมืองพื้นที่ราบไทยใหญ่ มูเซอ ประกอบอาชีพทางด้านเกษตรกรรม รับจ้าง และค้าขายบางส่วน ส่วนราษฎรที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมจะปลูกพืชไร่ เช่น ข้าว ข้าวไร่ ข้าวโพด กระเทียม และมีการใช้ปุ๋ยเคมี และสารเคมีเป็นจำนวนมากในการเพิ่มผลผลิต ประกอบกับหมู่บ้านห้วยแก้วเป็นชุมชนที่มีประชากรอาศัยอยู่ในพื้นที่หลายห่อมบ้าน และมีการ

ทำการเกษตรในพื้นที่ตลอดเวลา ความต้องการพื้นที่เพื่อทำการเพาะปลูกจึงเพิ่มขึ้น ราษฎรบางส่วนจึงมีการบุกรุกพื้นที่ป่าต้นน้ำก่อให้เกิดปัญหาความขัดแย้งกับหน่วยงานภาครัฐที่มีหน้าที่ป้องกันและรักษาทรัพยากรป่าไม้ ส่วนราษฎรบางส่วน ใช้พื้นที่ของตนเองอย่างต่อเนื่องเข้มข้น ทรัพยากรดินไม่มีโอกาสพักตัว ทำให้ดินเสื่อม เกิดการชะล้างพังทลายของหน้าดินในอัตราที่สูงใช้ปุ๋ยเคมีและสารเคมีจำนวนมากเกิดมีภาระหนี้สินซ้ำซ้อน

ในปีงบประมาณ 2566 สถานีพัฒนาที่ดินแม่ฮ่องสอนได้รับงบประมาณจากกรมพัฒนาที่ดิน เพื่อเข้าดำเนินการพัฒนาและฟื้นฟูคุณภาพดิน ได้แก่ สาธิตการทำกรใช้ปุ๋ยหมักชีวภาพ สาธิตการทำปุ๋ยหมัก พด. และดำเนินการในกิจกรรมอนุรักษ์ดินและน้ำ โดยการจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำแบบวิถีกล ได้แก่ การขุดคันคูดิน น้ำรูปสี่เหลี่ยมคางหมู การทำชั้นบันไดดินแบบไม่ต่อเนื่อง รวมถึงกิจกรรมการอนุรักษ์ดินและน้ำแบบวิถีพืช ได้แก่ การปลูกหญ้าแฝกเสริมความแข็งแรงให้กับชั้นบันไดดินแบบไม่ต่อเนื่อง ซึ่งกิจกรรมทั้งหมดเป็นไปเพื่อการอนุรักษ์ฟื้นฟูดินและน้ำให้มีความอุดมสมบูรณ์ เพื่อให้เหมาะสมต่อการเจริญเติบโตของพืช ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตรซึ่งเป็นอันตรายต่อระบบนิเวศน์ นำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างเพียงพอ และมีความสมดุลต่อสิ่งแวดล้อม

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรดิน น้ำ ป่าไม้ และสิ่งแวดล้อมอื่นๆ ให้สามารถเกิดประโยชน์ได้อย่างยั่งยืน
2. เพื่อพัฒนาชีวิตและความเป็นอยู่ของประชากร ให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างยั่งยืน และมีความสมดุลกับสิ่งแวดล้อม และเข้าใจถึงการอนุรักษ์ดินและน้ำ และการปรับปรุงบำรุงดินในการทำการเกษตร

3. เป้าหมาย

พื้นที่ได้รับการพัฒนาและฟื้นฟูคุณภาพดิน จำนวน 680 ไร่

4. วิธีการและขั้นตอนการดำเนินงาน

ที่	กิจกรรม	เป้าหมาย	ระยะเวลาและแผนการดำเนินการ													
			ต.ค. ๖๕	พ.ย. ๖๕	ธ.ค. ๖๕	ม.ค. ๖๖	ก.พ. ๖๖	มี.ค. ๖๖	เม.ย. ๖๖	พ.ค. ๖๖	มิ.ย. ๖๖	ก.ค. ๖๖	ส.ค. ๖๖	ก.ย. ๖๖		
๑	ประสานงานกับผู้นำชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	๑ โครงการ	←			→										
๒	สาธิตการทำกรใช้หมักชีวภาพ	๑๐๐ ไร่							↔			↔		↔		
๓	สาธิตการทำปุ๋ยหมัก พด.	๓๐ ไร่							↔			↔		↔		
๓	ออกแบบระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ	๑ โครงการ					↔									
๔	จัดซื้อจัดจ้างด้วยวิธีการประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ (e-bidding)	๑ โครงการ						↔								
๕	ประชุมชี้แจงเกษตรกร ผู้นำชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	๑ ครั้ง							↔							
๖	จัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ - ขึ้นบันไดดินแบบไม่ต่อเนื่อง - ป้ายโครงการ	๓๘.๒๕ กม. ๑ ป้าย										↔		↔		
๗	การควบคุมงานและการติดตามผลการดำเนินงาน	๑ โครงการ							←							→

5. สถานที่ดำเนินการ

ดำเนินการบริเวณพื้นที่บ้านโง้งหลวง ม.9 ต.นาปู่ป้อม อ.ปางมะผ้า จ.แม่ฮ่องสอน พิกัด UTM 47Q X404889 Y 2177675 แผนที่ลำดับชุด L7018 ระวัง 4648 II ดอยผักกูด รวมเนื้อที่โครงการ 550 ไร่ ซึ่งอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติป่าแม่ปายฝั่งขวา

6. ระยะเวลาดำเนินการ

ปีงบประมาณ 2566 (ช่วงเดือนตุลาคม 2565 - กันยายน 2566)

7. แผนงานและงบประมาณ

แผนงาน/กิจกรรม	หน่วย นับ	การดำเนินงาน		งบประมาณ (บาท)	
		แผนการ ดำเนินงาน	ผลการ ปฏิบัติงาน	งบประมาณที่ ได้รับ	ผลการเบิกจ่าย งบประมาณ
1) กิจกรรมจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ	ไร่	550	550	2,896,900	2,896,900
2) กิจกรรมสาธิตการทำการใช้น้ำหมักชีวภาพ	ไร่	100	100	6,500	6,500
3) กิจกรรมสาธิตการทำปุ๋ยหมัก พด.	ไร่	30	30	102,000	102,000
รวม	ไร่	680	680	3,005,400	3,005,400

8. ผลผลิต (output)

1. ทรัพยากรดิน น้ำ ป่าไม้ และสิ่งแวดล้อม ได้รับการอนุรักษ์และฟื้นฟู
2. มีการจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ในพื้นที่ทำการเกษตร
3. มีการนำวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรมาผลิตปุ๋ยหมัก พด. และน้ำหมักชีวภาพ

9. ผลลัพธ์ (outcome)

1. ทรัพยากรดิน น้ำ ป่าไม้ และสิ่งแวดล้อม มีความอุดมสมบูรณ์ขึ้น
2. เกษตรกรมีคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น สามารถดำรงชีวิตได้อย่างยั่งยืน และสมดุลกับสิ่งแวดล้อม
3. มีการใช้ประโยชน์ที่ดิน ได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม และยั่งยืน
4. นำวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรมาผลิตปุ๋ยหมัก พด. และน้ำหมักชีวภาพ เพื่อปรับปรุงบำรุงดินให้เหมาะสมกับการปลูกพืช ซึ่งจะช่วยเพิ่มผลผลิต ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร และลดต้นทุนในการทำการเกษตรได้

10. ผลกระทบ (impact)

1. ทรัพยากรดิน น้ำ ป่าไม้ และสิ่งแวดล้อม มีความอุดมสมบูรณ์
2. เกษตรกรมีคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น สามารถดำรงชีวิตได้อย่างยั่งยืน สมดุลกับสิ่งแวดล้อม มีผลผลิตเพิ่มขึ้น ต้นทุนการผลิตลดลง

11. ตัวชี้วัดความสำเร็จ

11.1 เชิงปริมาณ :

1) พื้นที่ได้รับการจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ	จำนวน	357.5	ไร่
2) มีการปรับปรุงบำรุงดินโดยใช้น้ำหมักชีวภาพ	จำนวน	100	ไร่
2) มีการปรับปรุงบำรุงดินโดยใช้ปุ๋ยหมัก พด.	จำนวน	30	ไร่

11.2 เชิงคุณภาพ :

- 1) เกษตรกรได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้มีความเข้าใจเรื่องการจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ การผลิตและการใช้น้ำหมักชีวภาพและปุ๋ยหมัก พด. ในการปรับปรุงบำรุงดิน

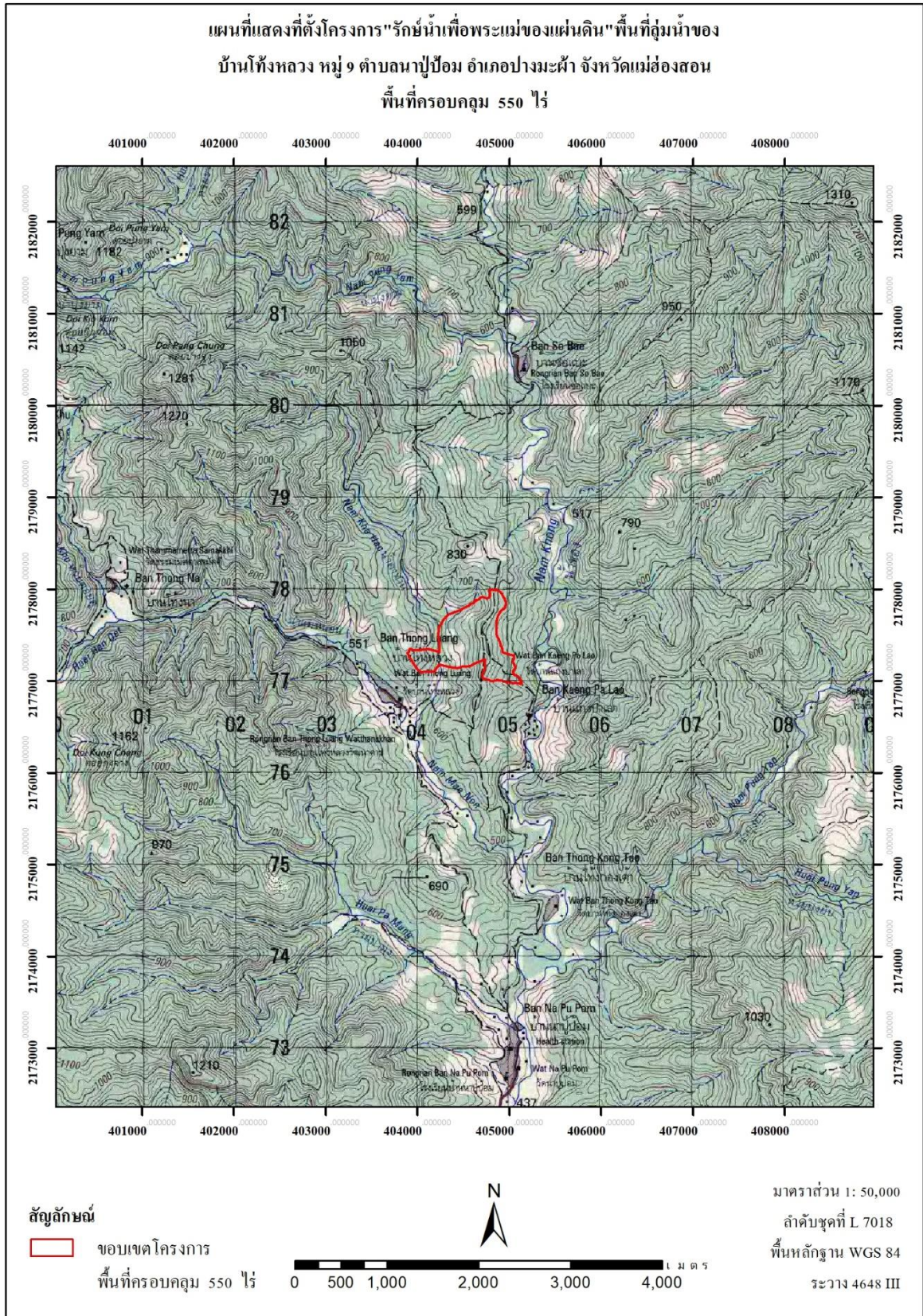
- 2) ดินมีความอุดมสมบูรณ์ของดินมากขึ้น มีการใช้น้ำหมักชีวภาพและปุ๋ยหมัก พด. ในการปรับปรุงบำรุงดิน มีการใช้สารเคมีทางการเกษตรลดลง
- 3) ได้ผลผลิตเพิ่มขึ้น ต้นทุกการผลิตลดลง

12. ผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทรัพยากรดิน น้ำ ป่าไม้ และสิ่งแวดล้อมอื่นๆ ในพื้นที่ที่เข้าร่วมโครงการได้รับการอนุรักษ์และฟื้นฟู ให้มีความอุดมสมบูรณ์
2. เกษตรกรมีคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น สามารถดำรงชีวิตได้อย่างยั่งยืน และสมดุลกับสิ่งแวดล้อม . มีความรู้ ความเข้าใจถึงการอนุรักษ์ดินและน้ำ การปรับปรุงบำรุงดินในการทำการเกษตร และการใช้ประโยชน์ที่ดิน ได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม และยั่งยืน

13. แผนที่แสดงขอบเขตพื้นที่โครงการ

14. รายละเอียดผลการดำเนินงาน

(แสดงผลการดำเนินงานโดยละเอียดในทุกกิจกรรมที่ดำเนินงานในโครงการ)

14.1 กิจกรรมจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ

พื้นที่ดำเนินงาน พื้นที่โครงการ พื้นที่ขยายผลโครงการ จำนวน...550...ไร่

1) ชื่อหมู่บ้าน...บ้านโถ่งหลวง... หมู่ที่ 9... ตำบลนาปู่ป้อม อำเภอบางมะฝ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน.....
จำนวนพื้นที่...550... ไร่ พิกัดขอบเขตพื้นที่ดำเนินงาน UTM...47Q.X404889.Y.2177675.....

2) จำนวนเกษตรกรที่ได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมโครงการ.....16.....ราย

รายชื่อเกษตรกร

- 2.1.....นายมาด สีลาหงส์กุล.....
- 2.2.....นายหมานเฮ็ง หย่าละ.....
- 2.3.....นายสมชาย เมืองคำ.....
- 2.4.....นายเอกอรุณ ชัยรัตน์.....
- 2.5.....นายอหรี หย่าละ.....
- 2.6.....นายคำหลู่ วนาเวชัย.....
- 2.7.....นายมูหริ่ง -.....
- 2.8.....นางมู ประภา.....
- 2.9.....นายอ่อง สุริยะ.....
- 2.10.....นายเพียร รามไทยอารี.....
- 2.11.....นายสอน แผล่งชาวทอง.....
- 2.12.....นายหลาวเปิง กำแหงจำรุณ.....
- 2.13.....นายศิลา ธรรมปวงชน.....
- 2.14.....นายจันติ คำใบ.....
- 2.15.....นายส่วย รินเงิน.....
- 2.16.....นายปง ป่าพนา.....

3) ผลสำเร็จที่ได้จากการดำเนินงาน (เชิงคุณภาพ)

พื้นที่ทำการเกษตรของเกษตรกรบ้านโถ่งหลวง หมู่ 9 ตำบลนาปู่ป้อม อำเภอบางมะฝ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน ซึ่งเป็นพื้นที่สูงชันได้รับการจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ มีการจัดการที่ดิน การปรับปรุงบำรุงดิน โดยครอบคลุมพื้นที่ 550 ไร่ เพื่อช่วยลดการชะล้างพังทลายของดินลงสู่แม่น้ำลำธาร เพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดิน และเป็นการส่งเสริมให้เกษตรกรในพื้นที่โครงการฯ มีการใช้พื้นที่ทำการเกษตรได้อย่างยั่งยืน โดยเกษตรกรที่ได้รับประโยชน์จากโครงการฯ มีจำนวน 26 ราย อีกทั้งยังใช้เป็นแหล่งเรียนรู้งานพัฒนาที่ดิน ด้านการอนุรักษ์ดินและน้ำในพื้นที่อำเภอบางมะฝ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน เพื่อขยายผลการดำเนินงาน โครงการ “รักษาน้ำเพื่อพระแม่ของแผ่นดิน” ไปยังพื้นที่อื่นๆ ต่อไป

ภาพกิจกรรมจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ

14.2 กิจกรรมสาธิตการทำกรใช้น้ำหมักชีวภาพ

พื้นที่ดำเนินงาน พื้นที่โครงการ พื้นที่ขยายผลโครงการ จำนวน...100...ไร่

- 1) ชื่อหมู่บ้าน
- 1.1 บ้านนาปู่ป้อม หมู่ที่ 1 ตำบลนาปู่ป้อม อำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน
จำนวนพื้นที่ 50 ไร่ พิกัดขอบเขตพื้นที่ดำเนินงาน UTM 47Q X405072 Y2173461
- 1.2 บ้านโห่งหลวง หมู่ที่ 9 ตำบลนาปู่ป้อม อำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน
จำนวนพื้นที่ 50 ไร่ พิกัดขอบเขตพื้นที่ดำเนินงาน UTM 47Q X404889 Y2177675
- 2) จำนวนเกษตรกรที่ได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมโครงการ 26 ราย
- รายชื่อเกษตรกร
2.1 นายมาต ลีลาหงส์กุล	2.14 นายจันติ คำใบ
2.2 นายหมานเฮียง หย่าละ	2.15 นายส่วย รินเงิน
2.3 นายสมชาย เมืองคำ	2.16 นายปง ป่าพนา
2.4 นายเอกอรุณ ชัยรัตน์	2.17 นายเวนิช ไพโรกลินวัฒนา
2.5 นายอหรี หย่าละ	2.18 นายวานัต ทวีสุขกุลชัย
2.6 นายคำหลู่ วนาเวชัย	2.19 นายปพนวัส คำเขียว
2.7 นายมุหริ่ง -	2.20 นายอเดส คำจ๋าม
2.8 นางมู ประภา	2.21 นายสุเทพ ชัชวาลอรุณวง
2.9 นายอ่อง สุริยะ	2.22 นายสมชัย จรรยาธาร
2.10 นายเพียร रामไทยอารี	2.23 นายสมพร คำจ๋าม
2.11 นายสอน แห่่งชาวทอง	2.24 นายจันท์แดง เด่นอำรงเลิศ
2.12 นายหลาวเปิง กำแหงจำรุณ	2.25 นายธนวัต ธงนำชัยเลิศ
2.13 นายศิลา ธรรมเปวงชน	2.26 นายทวย นະนອງ
- 3) ผลสำเร็จที่ได้จากการดำเนินงาน (เชิงคุณภาพ)
- เกษตรกรในพื้นที่โครงการฯ ได้รับการอบรมให้ความรู้และสาธิตการทำกาใช้น้ำหมักชีวภาพ ซึ่งหลังจากได้รับความรู้แล้วเกษตรกรได้รวมกลุ่มกันจัดทำน้ำหมักชีวภาพ โดยได้รับการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์การเกษตร ได้แก่ ถังหมักขนาด 120 ลิตร, กากน้ำตาล, เศษวัสดุสำหรับผลิตน้ำหมัก พด. 2 สมุนไพรสำหรับผลิตสารขับไล่แมลงจาก พด. 7 สารเร่ง พด. 1 พด. 2 และ พด. 7 จากสถานีพัฒนาที่ดินแม่ฮ่องสอน เพื่อนำไปใช้ในพื้นที่ทำการเกษตรของตนเอง ครอบคลุมพื้นที่ 100 ไร่ โดยมีหมอดินอาสาประจำหมู่บ้าน ซึ่งเป็นตัวแทนของกรมพัฒนาที่ดินเป็นพี่เลี้ยง และประสานงานกับเจ้าหน้าที่ของสถานีพัฒนาที่ดินแม่ฮ่องสอน ทำให้เกษตรกรมีความเข้าใจถึงความสำคัญของการปรับปรุงบำรุงดินและสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในพื้นที่ของตนเองได้

ภาพกิจกรรมสาธิตการทำน้ำหมักชีวภาพ

14.3 กิจกรรมสาธิตการทำปุ๋ยหมัก พด.

พื้นที่ดำเนินงาน พื้นที่โครงการ พื้นที่ขยายผลโครงการ จำนวน...30...ไร่

- 1) ชื่อหมู่บ้าน
- 1.1 บ้านนาปู่ป้อม หมู่ที่ 1 ตำบลนาปู่ป้อม อำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน
จำนวนพื้นที่ 10 ไร่ พิกัดขอบเขตพื้นที่ดำเนินงาน UTM 47Q X405072 Y2173461
- 1.2 บ้านโง้งหลวง หมู่ที่ 9 ตำบลนาปู่ป้อม อำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน
จำนวนพื้นที่ 20 ไร่ พิกัดขอบเขตพื้นที่ดำเนินงาน UTM 47Q X404889 Y2177675
- 2) จำนวนเกษตรกรที่ได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมโครงการ 26 ราย
รายชื่อเกษตรกร
2.1 นายมาต ลีลาหงส์กุล	2.14 นายจันติ คำใบ
2.2 นายหมานเฮง หย่าละ	2.15 นายส่วย รินเงิน
2.3 นายสมชาย เมืองคำ	2.16 นายปง ป่าพนา
2.4 นายเอกอรุณ ชัยรัตน์	2.17 นายเวนิช ไพโรกลิ่นวัฒนา
2.5 นายอหรี หย่าละ	2.18 นายวานัต ทวีสุขกุลชัย
2.6 นายคำหลู่ วนาเวชัย	2.19 นายปพนวัส คำเขียว
2.7 นายมุหรีง -	2.20 นายอเดส คำจ๋าม
2.8 นางมู ประภา	2.21 นายสุเทพ ชัชวาลอรุณวง
2.9 นายอ่อง สุริยะ	2.22 นายสมชัย จรรยาธาร
2.10 นายเพียร रामไทยอารี	2.23 นายสมพร คำจ๋าม
2.11 นายสอน แห่่งชาวทอง	2.24 นายจันท์แดง เด่นอำรงเลิศ
2.12 นายหลาวเปิง กำแหงจำรูณ	2.25 นายธนวัต ธงนำชัยเลิศ
2.13 นายศิลา ธรรมปวงชน	2.26 นายทวย นະนອງ

3) ผลสำเร็จที่ได้จากการดำเนินงาน (เชิงคุณภาพ)

เกษตรกรในพื้นที่โครงการฯ ได้รับการอบรมให้ความรู้และสาธิตการทำกรใช้ปุ๋ยหมัก พด. ซึ่งหลังจากได้รับความรู้แล้วเกษตรกรได้รวมกลุ่มกันจัดทำปุ๋ยหมัก พด. เพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุงบำรุงดินครอบคลุมพื้นที่ 30 ไร่ มีเกษตรกรได้รับประโยชน์ จำนวน 26 ราย ทั้งนี้หลังจากการดำเนินงานเกษตรกรมีความเข้าใจถึงความสำคัญของการปรับปรุงดินและสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในพื้นที่ของตนเองได้

ภาพกิจกรรมสาธิตการทำปุ๋ยหมัก พด.

15. ปัญหาอุปสรรค

15.1 ความแตกต่างในเรื่องของชาติพันธุ์ ทำให้เกิดอุปสรรคในการสื่อสารถ่ายทอดความรู้

15.2 มีการจัดสรรงบประมาณหลายช่วง โดยกิจกรรมผลิตปุ๋ยหมัก พด. มีการจัดสรรงบประมาณช่วงไตรมาส 4 ซึ่งเป็นช่วงฤดูฝนและฤดูการเพาะปลูก จึงที่มีเศษวัสดุสำหรับผลิตปุ๋ยหมักน้อยมาก

15.3 การจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำไม่ครอบคลุมพื้นที่ทั้งหมด และครบทุกกิจกรรมตามความต้องการของเกษตรกร เนื่องจากพื้นที่บางส่วนไม่สามารถเข้าดำเนินการได้ เนื่องจากไม่ได้รับอนุญาตจากกรมป่าไม้

16. ผู้รับผิดชอบโครงการ

- 1) ชื่อ-สกุล.....นายบุญมั่น อัครเท.....ตำแหน่ง.....ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาที่ดินแม่ฮ่องสอน.....
เบอร์โทรศัพท์.....053 611853.....เบอร์โทรสาร.....053 613014.....
- 2) ชื่อ-สกุล.....นางสาววรรณพุดิ เตียวกุล.....ตำแหน่ง.....นักวิชาการเกษตรปฏิบัติการ.....
เบอร์โทรศัพท์.....053 611853.....เบอร์โทรสาร.....053 613014.....
- 3) ชื่อ-สกุล.....นายอานนท์ คำแสนลาด.....ตำแหน่ง.....นักวิชาการเกษตร.....
เบอร์โทรศัพท์.....053 611853.....เบอร์โทรสาร.....053 613014.....